

Neuitatul „Şahu“

O veche, deprimantă, zicală franţuzească spune că morţii se îndepărtează repede, înţelegându-se prin fapt o realitate, de memorie, privindu-i mai degrabă, pe cei vii: uităm cu o dulce, vinovată, inconştienţă.

Moartea lui Ion Şahighian, însă, dezminţe aforismul: aflind că de la dispariţia lui au trecut şapte ani, refuzăm s-o credem, într-atât prezenta acestui artist, unic, inegalabil, e încă vie în conştiinţa noastră.

Cu oamenii de teatru se petrec lucruri stranii: cît timp trăiesc, sînt socotiţi mult mai bătrîni, fiind peste existenţa lor zbuciumată, cade, grea, de plumb, ultima cortină, respingem ideea despărţirii definitive, contra-zişi de tinereţea spirituală a celor plecaţi.

Într-adevăr, cum să ne împăcăm cu sentinţa, de o sălbatică injustiţie, ce l-a răpit pe „Şahu“ dintr-o îndeletnicire pe care a cîstit-o peste o jumătate de veac cu o neistovită, nobilă, tinereţe?

Bilanţul vieţii sale artistice să-l facă specialiştii. Vor trebui să consemneze sute de spectacole realizate de un meşter inspirat, pasionat, îndrăzneţ, novator — cine va uita acel regal artistic numit: Din jale s-a întrupat Electra, cu George Vraca în principale roluri masculine ale tragediei? — după cum vor fi obligaţi să-şi amintească, emoţionaţi, că acelaşi Ion Şahighian a cu-

tezat să viseze o cinematografie românească, într-o vreme cînd tentativa echivala cu utopia.

Eu, ca laic, mă mulţumesc să-mi aduc aminte de un om deosebit, de o rară generozitate şi politeţe. L-am cunoscut mai bine cu prilejul lucrului său la piesa mea „Recolta de aur“ privegheată, îndeaproape, de un alt mare domn al teatrului nostru, pe care n-am să ostenesc să-l laud îndeajuns: Alexandru Finţi. Cu acel prilej între autor şi regizor izbucneau zilnic, cum e şi firesc, nenumărate neînţelegeri. Ei bine, n-am să uit niciodată gingăşia „Şahului“, dulceaţa şi blîndeţea lui, felul cum ştia să treacă peste toate asperităţile, lipsa lui de memorie în raport cu detaliile contestabile ale vieţii. Avea — astăzi îmi dau seama — cea mai aleasă calitate a sufletului omenesc: nu ştia ce înseamnă ranchiuna.

Într-un veac în care printr-o bizară, detestabilă, răsturnare a datelor de psihologie, omul e înclinat să uite ce e frumos şi să ţină minte doar aspectele crude şi neplăcute ale existenţei, Ion Şahighian era o fericită excepţie.

De aceea nu-l putem uita.

Aurel Baranga